

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 20.

Sreda 9. marca 1927.

Leto II.

Socialistična Internacionala in mednarodni položaj.

Pariz, začetkom marca.

O poteku zadnje seje delavske socialistične Internacionalne ste v »Delavski Politiki« že poročali. Vredno se mi zdi, pojasniti še nekatere pomembne momente iz tega važnega socialističnega zasedanja.

Naj predvsem povdarim, da je ves potek te konference zgovorno pričal o velikem in čvrstem napredovanju mednarodnega duha in solidarnosti, in da se je vzlic ogromnim težavam, v katerih se nahaja delavska stranka Velike Britanije, ipak našla možnost za skupno internacionalno politiko na dalinem in bližnjem Iztoku. Običajno rezervirano zadržanje Angležev v pogledu na mednarodne probleme, je močno popustilo. Zlasti velja to v pogledu na rusko vprašanje. Prvič po tolikih letih je bilo mogoče pridobiti angleške delegate za ostro kritiko ruskih pregovorov in ruske vladne politike. Bilo je celo na direktni angleški predlog sklenjeno, da se vpostavi mednarodna preiskovalna komisija, ki naj točno dožene prilike, v katerih se nahajajo politični kaznjenci in ujetniki v Rusiji in zbirajo material za ofenzivno akcijo proti političnim metodam boljševizma.

Sklenjeno je bilo nadalje, da se morajo temeljito izkoristiti odkritja o dobavi ruskega orožja tajnim nemškimi reakcionarnim organizacijam in nemškemu Reichswehru. Gorostasno je v resnici, da dobavlja ruska vlada najbolj reakcionarnim organizacijam in izrazito fašistovskim nemškim društvom orožje in municijo, ki naj služi udušenju nemške republike in demokracije in celo ubijanju cele mase komunističnih delavcev v Nemčiji. Nemški delegati na pariški konferenci so potrdili, da so ta odkritja zadala smrtni udarec komunizmu v Nemčiji, ker so ta odkritja dokazala, da se ruska vlada niti najmanj ne briga za delavske potrebe in za morebitno socialno revolucijo v Evropi, nego samo in samo za lastne ruske državne interese, odnosno za interese one peščice večjih in manjših avtoritativ, ki Rusijo vladajo. Ti ruski državni interesi velevajo ruski boljševski vladi, da vpostavi proti Franciji in proti Poljski močno reakcionarno in militaristično Nemčijo, in da ta nemški monarhistični militarizem močno ojači in oboroži, četudi za ceno popolnega uničenja nemške demokracije in nemškega delavskega razreda. Isto zločinsko in protirevolucionarno politiko vodi ruska vlada tudi v Madžarski in v Italiji, saj vzdržuje ruska vlada še danes in zlasti danes z obema tema dvema brutalno reakcionarnima vladama najbolj pristrane in najtesnejše prijateljske zveze! Nemški delegati so pokazali na kongresu fotografijo tajnega pisma, v katerem ekonomski oddelek vojnega ministrstva v Berlinu pošilja ruski drž. banki 50.000 dolarjev za poslano orožje! Odkritje tega pisma je prisililo rusko vlado, da prizna gorostasno dejstvo, da je ona dobavljala nemški reakciji orožje! Do odkritja tega dokumenta je ruska boljševiška vlada vse trdoglavo tajila in zanikovala. To pismo objavi

tudi berlinski »Vorwärts«, obenem s pismom pa pridejo v javnost še drugi izbrani dokumenti, ki dokazujejo zločinsko zvezo med najgršo fašistovsko reakcijo in rusko takozvano revolucionarno vlado! »Vorwärts« bo objavil vse te dokumente v nemškem in v francoskem jeziku.

Na konferenci je bila v glavnem izražena želja, da se preide v ostro ofenzivo proti teoriji in praksi boljševizma, in da se napravi konec večnemu klevetanju socialističnega gibanja. Nekatere socialistične stranke so celo sporočile na seji, da so dale na dnevni red svojih kongresov vprašanje odnošajev in principiellne razlike med socializmom in komunizmom, da se tako prav postavi vprašanje delavskega zedinjenja in njegovih pogojev.

Ruski socialistični delegati na konferenci so povdarjali, da traja v Rusiji režim političnega terorja dalje, da se pa mora vendar ruska vlada v zunanji politiki držati bolj in bolj zmerne politike. Izgleda, da bo v Moskvi skoro izginila tudi poslednja iluzija o revoluciji na daljnem Iztoku, ker se že sedaj jasno vidi, da je Kitajska revolucija čisto nacionalna revolucija, da imajo nanjo boljševiki presneto malo vpliva, da prevladujejo v kantonski vladi izključno nacionalistični in meščansko demokratski elementi, ki ne dajejo socialnim strujam do vpliva. Ti nacionalistični kitajski elementi niso še docela pregnali boljševike, ker potrebujejo zaenkrat še ruske pomoči pri pošiljanju orožja. Kakor hitro pa pride do nekega sporazuma in do nekega relativnega umirjenja med Anglijo in kantonsko vlado, se bo ruski vladi zgodilo isto, kar se ji je zgodilo svoječasno v Turčiji Kemal paše, katerega je Rusija podpirala in oboroževala, ko je pa ta vpostavil z rusko pomočjo svojo reakcionarno Turčijo, je postal zaklet sovražnik Rusije in se je doma proglasil za diktatorja, ki ne trpi v svoji državi niti komunističnega niti socialističnega gibanja!

Izgleda, da so te izkušnje uverile rusko vlado, da se ne sme več igrati evropske vojne, da se mora ona vobče izogibati vsakemu vojnemu zapletljaju, ker bi vojna značila padec boljševizma in uvedbo prehodne vojne diktature v Rusiji. Zato prevladuje v ruski komunistični stranki bolj in bolj ono krilo, ki noče nič slišati o taki in podobni politiki. Dejstvo, da ni nikjer nobenih izgledov za razširjenje in učvrščenje boljševiških vladavinskih metod, rodilo je neko moralno zaprepasčenost v komunističnih vrstah ter močno povečalo notranja nesoglasja.

Toda pariška konferenca Internacionalne se je bavila še s celim nizom drugih vprašanj, zlasti s položajem na jugoiztoku Evrope, o čemur je podal obširen, temeljit, jasen in skozinskoz marksističen referat na plenarni seji konference naš sodrug Živko Topalović, ki je bil izbran tudi v komisijo za sestavo manifesta. Vobče je sodr. Topalović tudi na tem mednarodnem zasedanju razvil veliko delavnost. Manifest, ki ga je izdala Internacionala, je v glavnem delo našega sodruga Topalovića in avstrijskega sodruga

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22. Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček, račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglasnem delu stane pešitna enostolpna vrsta 2'25 D. Pri večjem številu objav popust.

Bauerja. Internacionala je popolnoma odobrila stališče obeh sodrugov o iztočnem in srednjeevropskem vprašanju. Da se ni v manifestu še posebej povdarilo načelo balkanske konfederacije, je pripisati dejstvu, da na pariški konferenci ni bilo bolgarskih sodrugov. Slovesno podčrtanje balkanske federacije bi zlasti pridobilo na svojem pomenu,

ako bi se tej manifestaciji pridružili i bolgarski sodrugi.

Pariška konferenca je pokazala, da se odnošaji v mednarodnem delavskem razrednem pokretu čistijo in jačajo in da je socialistična Internacionala prvovrstni svetovni politični činitelj, preko katerega ne morejo niti najmočnejše kapitalistične države.

Krajevna skupščina bratovske skladnice.

Trbovlje, 3. marca.

V nedeljo, dne 27. febr. se je vršila krajevna skupščina bratovske skladnice, na kateri se je pokazalo, kako težko je zastopati delavske interese, če se delavski zastopniki sami javno izražajo, da bodo glasovali proti predlogom, ki so v interesu delavcev in podpirali podjetnike.

Računski zaključek, ki ga je predložil upravni odbor, je tako pomankljivo sestavljen, da se iz njega ne more razvideti pravo stanje. Prispevki članov in podjetja izkazujejo razliko 21.377.25 Din. Prispevek, ki ga plačuje Delavska zbornica za pobiranje prispevkov in ki znaša 16.142.05 Din, pa sploh ni vpisan pod dohodki. Istotako ni vpisan kot dohodek prispevek državne blagajne v znesku 19.000 Din. Pri 5. postavki, ki se tiče vozičkov, ki pridejo na separacijo, je vpisana vsota 1850 Din, kar znači, da plača TPD za voziček samo 50 para, morala bi pa plačati normalni geding, to je 7.75 Din od vozička; torej je pri tej postavki izgubila bolniška blagajna 26.825 Din, kar je šlo v blagajno TPD. Ako pogledamo še izdatke, pa moramo ugotoviti, da so se vse postavke, ki se nanašajo na prejemke delavcev, v veliki meri znižale od prejšnjega leta, nasprotno so se pa upravni stroški horendno zvišali.

Računski zaključek podpornega fonda, ki je sestavni del bolniške blagajne, je bil šele tik pred otvoritvijo skupščine razdeljen, in se ga sploh ni nameravalo predložiti, ker se je pa že teden pred skupščino razpravljalo in sklepalo o tem na konferenci delavskih delegatov, na kateri so bili navzoči tudi člani upravnega odbora delavske delegacije, so pa sklepe konference nesli tople v glavno pisarno in tako izdali zaključke in ukrepe delavske delegacije!

Skupščina je bila precej burna, zlasti ko je sodr. Pliberšek stavljal predlog, da se naj v smislu pravilnika § 18. izvoli nov upravni odbor. Temu predlogu se je protivil rud. glavar, kakor tudi zastopnik podjetja; tem se je pridružilo še nekaj delavskih delegatov, njim na čelu Grabner in Finc, ki sta izjavila, da bosta glasovala ona dva in še nekaj njihovih tovarišev s podjetnikom, in je zato predlog propadel. Sodr. Pliberšek je takoj poslal v imenu delavstva izjavo, da izreka upravnemu odboru nezaupnico za njegovo dosedanje delovanje, katero pač ni v skladu z delavskimi interesi, da se delijo razne nagrade itd. Na to izjavo je predsednik reagiral s tem, da se priključuje predlogu s. Pliberška, da se v teku enega meseca skliče nov občni zbor, na katerem se naj izvoli nov upravni odbor. S tem so oni delegati z

Grabnerjem na čelu, ki so že v naprej izjavili, da bodo glasovali s podjetnikom, propadli. Niso bili niti toliko previdni, da bi počakali z izjavo, da vidijo, kam in kako bo podjetnik vozil.

Da bo pa javnost informirana, zakaj se je tako ostro obsodilo delovanje upravnega odbora, povemo, da je gospodaril tako, kakor bi ne smel in da je razdelil med zaslužne gospode za njihove nasvete 22.250 dinarjev, in sicer so prejeli: ravnatelj Paner 5000 Din, obratovodja električne delavnice Gerlah 3000 D, obratovodja strojnega obrata Pirhan 3000 Din, oskrbnik glavnega skladišča Ertlajn 3000 Din, Grabner Vinko 1000 Din, Finc 1000 Din, Persoglia 1000 Din, Hauptman 250 D, vsi štirje odborniki, Kraner, poduradnik pa 1000 Din, Lanzini, poduradnik 800 Din, Urbančič, podur. 200 Din, Habjan, kanclist 400 Din, Deželak, nadzornik vodovoda, 400, Brilej, inštalater, 300 Din, Planko, mizarški mojster, 500 Din, Pust, poduradnik 400 Din. Nihče ne bi imel ničesar proti temu, da se jih nagradi za resnično delo, toda če so res delali, naj bi za svoje delo predložili račune; nikakor pa ne gre, da bi se neupravičeno denar razmetaval. Kajti delavstvo pretežno plačuje visoke prispevke, ki so za 2 odstotka višji, kakor pa pri okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev, dajatve so pa iste, odnosno v gotovih ozirih še manjše.

Vrh tega so prejeli vsi odborniki in finančna kontrola novoletno darilo v znesku 250 Din za moža. Za vsako sejo prejme odbornik 12.50 D, ako trpi vsled seje izgubo na zaslužku, se mu tudi ta povrne. Za podpiranje prošelj za bolniško podporo iz podpornega fonda prejmeta dva odbornika mesečno vsak po 300 Din, pri tem je pa vsak teden dela za pol ure; torej je tudi to precej ministrska plača, ako zasluži na uro 75 Din. Mi ne bi tega omenjali, če ne bi bili ravno ti ljudje tisti, ki so v precejšnji meri za časa komunistične konjunktore razbijali organizacijo in očitali starim socialističnim odbornikom, da so si »flikali« žepe, v resnici pa takrat vseh teh nagrad in honorarjev ni bilo, kar tudi nihče ni mogel dokazati in je bilo to samo grdo blatenje, kakor je pač navada teh ljudi. Blatiti skušajo pravzaprav še danes, pa jim danes nič več ne uspe, ker jim pač nihče več ne verjame, saj jih vidi na delu. In ker so vsi že preveč korumpirani in jih nihče več ne brani, so se zatekli h klerikalcem, da jih oni velikodušno perejo v svojem »Slovincu«. Mi želimo vsem skupaj dober tek!

Iz vsega tega, kar smo doslej navedli, je lahko vsakemu jasno, zakaj so pravzaprav proti volitvam. Mnogi se pač boje za svoje nagrade!

Tudj shod, ki se je vršil v petek, 4. marca, je sedanjo upravo eno-dušno obsodil in postavil zahtevo, da se morajo izvršiti na podlagi pravilnika nove volitve volilnih mož in upravnega odbora. To pa iz razloga, ker je bila komaj polovica delegatov navzoča na krajevni skupščini. To je na drugi strani dovolj

žalosten dokaz, da se premnogi niti ne zavedajo, kako važna je ta inštitucija za delavstvo. K zadevi se še povrnemo, čim bomo videli, kako se bo odslej cela zadeva razvijala. Jasno, da delavstvo ne bo niti najmanj odstopilo od svojih zahtev.

Resolucije in njih pomen.

V zadnji številki se bavite s predlogi, ki jih je stavil za prihodnjo skupščino Delavske zbornice kršćansko-socialni klub v Delavski zbornici. Ker se nam zdi, da ste pogledali to stvar malo prečrno, nam dovolite, da povemo tudi mi od svoje strani, kako gleda naš klub v zbornici na take predloge sploh in na predloge, ki prihajajo od drugih klubov posebej.

Taki predlogi morejo biti, ako so stvarno utemeljeni, le koristni, pa naj prihajajo od katerikoli strani. Seveda je res, da so to le predlogi in da je predlog vedno eno, rešitev problema pa drugo. Toda — predno se problem reši, ga je treba postaviti in znova in znova postavljati in to na vseh forumih. Resolucije niso vse, vendar je tam, kjer je mnogo resolucij, vedno tudi mnogo propagande za stvar: tam se problemi postavljajo, popularizirajo, postajajo nujni.

Naše zastopstvo v Delavski zbornici je bilo v tem oziru vedno na mestu. Ono je pokazalo toliko iniciative, da ga ni strah, če vidi živahnost in iniciativo tudi pri drugih klubih, s katerimi hoče stvari v korist tudi v bodoče tekmovati, kakor je bilo to dosedaj. Kjer pa se bomo našli na skupnem terenu, tam bomo pa že celo lahko združili svoje sile, ne da bi se preveč ljubosumno povpraševali, komu gre glavna zasluga na eventualno doseženih uspehih.

Po našem mnenju to vprašanje v podrobnostih ni ne važno, ne interesantno. V velikem si je naš pokret tu svoje pozicije siguren.

Nihče ne more trditi, pa naj bo prijatelj ali nasprotnik, da bi bila razna socialno-politična vprašanja, ki so danes na dnevnem redu, enako na dnevnem redu, tudi če bi ne

stala v ozadju velika politična sila svetovnega socialističnega gibanja. Brez ruske revolucije, brez politične moči delavstva zapadnih držav ob sklepanju mirovnih pogodb, in celo brez dela našega domačega, sicer številčno šibkega socialističnega pokreta, bi marsikako socialno-politično vprašanje sploh ne bilo postavljeno na dnevni red. Tega se v polni meri zavedamo in to spoznanje nam vlija mir in samozavest. V tem položaju mislimo, da bi bila vsaka malenkost na ljubosumnost nepotrebna.

Če smo dali izraza svojemu trdnemu prepričanju, da preko nas ne bo šel nihče brez škode na dnevni red, tudi če bi hotel, moremo mirno priznati tudi nasprotniku vsako zaslugo, ki mu gre.

Nelepo bi bilo od nas, če ne bi na primer priznali, da smo našli tudi pri sedanjem ministru za socialno politiko, čeprav ni naš pristaš — vsaj kolikor moremo do sedaj soditi, — razumevanje za aktualne socialno politične probleme. Ne vemo, kako bo v bodoče, — vsekakor pa mislimo, da se mora odgovarjati iz gozda vedno tako, kakor se vanj kliče.

Če nas seveda vse ne vara, se bo tudi v tem slučaju pokazalo, da se na osebe in dobro voljo poedinčev ne da vsega graditi in da so le jake organizacije sigurna garancija uspeha. Za trajno morejo segati uspehi delavstva le do tja, do kamor sega moč njegovih organizacij. Zato je treba utrditi delavske organizacije in odklanjati vse, kar ruši njihovo moč, ali jim je v stanu škoditi.

To mislimo, da je glavna naloga naše delegacije v Delavski zbornici.

Njihova nedostojnost.

Mariborski klerikalci so v »Slovencu« z dne 27. febr. objavili bombastično vest, glasom katere je mariborska občina dobila pravdo proti vojnemu erarju glede najemnine vojašnic. Med tem, ko se klerosi silno bahajo s to dobljeno tožbo ter jo beležijo kot zaslugi edino, drja Leskovarja, si ne morejo kaj, da ne bi zopet po svoji navadi lopnili po socialistih, ki da so krivi, ako ni mestna občina že prej prišla do tega uspeha.

Klerikalci med drugim trde: »Mi (klerikalci) smo v starem občinskem svetu vedno zahtevali, naj se podvzamejo koraki, da se ta krivica popravi. Pa socialistični župan Črčar in socialistična večina v občinskem svetu niso storili nič. G. Bahun se je sicer vozil v Beograd in konferiral z visokimi gospodi, a ko je prišel domov, je pa ostalo vse pri starem. Ko je nastopil župan dr. Leskovar, se je takoj začel brigati za to zadevo.«

Gospod dr. Jerovšek! Podpisani negotavljam, da so to zopet grde laži, brez katerih pri vas, klerikalcih, menda ni mogoče niti najmanjše notice napisati. Vi dobro veste, da socialistične večine v mariborskem občinskem svetu še nikoli ni bilo in da je 17 manj kot 23; to bi se Vi v Rimu vsaj lahko naučili! Laž je, da so socialisti v tej zadevi držali roke križem. Pač pa je res, da je bil tudi v bivšem občinskem svetu dr. Leskovar poleg Vas in še drugih sedmih klerikalcev, da je imel g. Leskovar zelo veliko besedo zlasti v pravnih stvareh — saj je bil obenem načelnik pravnega odseka — in je imel dolgo časa takorekoč monopol na pravno zastopstvo mestne občine. G. dr. Leskovar je imel v pravnih rečeh zelo velik vpliv in če bi bili Vi predlagali, naj se erar toži, bi se bilo to

najbrže zgodilo. Pač pa je bila stvar ta, da je mestna občina v letu 1921 napravila z vojnim erarjem pogodbo za odkup vseh treh občinskih vojašnic in da je tisto pogodbo delal dr. Leskovar. Erar pa ni hotel realizirati pogodbe, z izgovorom, da nima za to kredita. Vršile so se tedaj urgence in intervencije pri vojaških uradih. Mestna občina ni mogla priti do tega, da bi se bil odkup vojašnic izvršil. Na to tudi g. dr. Leskovar ni dosti dal, zato si je dal takrat izplačati — če se ne motim — 15.000 K na račun za napravo tiste pogodbe. Nesramnost tiči pa najbolj v tem, da podčrtavate, da sem se podpisani v tej zadevi vozil v Beograd itd. Ako sem bil v Beogradu in sem v zadevi vojašnic interveniral v vojnem ministertvu, tedaj nisem šel niti po naročilu župana, niti občinskega sveta, niti na stroške mestne občine. A bil sem na lastne stroške zaradi te zadeve en dan več v Beogradu. Ako pa nisem imel uspeha, tedaj nisem bil kriv jaz, kakor ni kriv dr. Leskovar, če je več občinskih pravd izgubil, katere je včasih brez sklepa občinskega sveta delal; a kljub temu, da jih je izgubil, se ni ničemur odrekel.

Glede te pravde, s katero se Vi tako bahate, kot da drugih strank niti ne bi bilo v občinskem svetu, pa ste bili še pred kratkim, ko sem stavil tozadevno vprašanje v obč. svetu, silno negotovi. Saj je gosp. župan odgovoril, da bode najbrže pravda — izgubljena!

Toda kljub temu, četudi ste se zopet enkrat pošteno zlagali, ne bomo takoj sklicali shoda, kakor nam svetujete, ampak bomo raje počakali, kdaj bo erar faktično plačal iztoženo vsoto!

Andrej Bahun, obč. svetnik.

Razmere v tovarni „Jugotanim“ d. d. v Sevnici.

Sodrug urednik!

Da ne bo javnost zopet napačno informirana in da ne bodo delavci zopet tisti krivci in razdirači javnega reda in miru, Vas prosimo v imenu tamošnjih delavcev, da objavite v Vašem cenj. listu sledeče:

Tovarna Jugotanim d. d. je v posesti francoskega državljanja. Tovarna obratuje noč in dan, v treh izmenah po 8 ur. Vseh delavcev kvalificiranih in sezonskih dela v času dobre konjunktore do 150. Lastnik ima poleg te v Evropi še 15 drugih tvornic, v katerih se izdeluje tanin. Med vsemi temi je tovarna v Sevnici opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi napravami. Pa vzlic temu skoro vedno primanjkuje izdelanega blaga, ker je vedno dovolj naročil ter se ga sproti, takorekoč še gorkega, naklada v vozove. Dela se z milijonskim dobičkom. Tanin se uporablja pri modernem ustrojavanju kož, največ se ga izvaja v tujezemstvo.

Razumljivo je tedaj, da se pri takem obratovanju in navalu dela in naročil delavstvo priganja in šikanira. Izročeno je na milost in nemilost brez vsake javne zaščite in pravice, izročeno tujemu lastniku Francozu in njegovim eksponentom. Delavstvo nima nobene kolektivne pogodbe, ne spoštuje se zakonov, ki govorijo za delavstvo, skratka, bilo je primorano do posredovanja.

Iz gori navedenih dejstev je delavstvo sklenilo, brez razlike političnega mišljenja, da hoče imeti zanjčene pravice potom priznane kolektivne pogodbe. Vsled tega so svoje pismene pritožbe poslali na Delavsko zbornico s prošnjo, da naj ona posreduje. Dne 5. marca se je zglasil zastopnik DZ J. Kopač ter zastopniki organizacije SDZJ pri g. gen. ravn. Fischerju z željo, da se razpravlja o predloženih zahtevah. Gen. ravnatelj kakor tudi ravnatelj g. Kastjan sta zastopnikom zatrjevala, da zelo rada, da pa danes nimata časa za razpravo, ker morata nemudoma z lastnikom v Zagreb (lastnik se namreč med tem časom nahaja v Sevnici). Pač pa

sta pripravljena na kak drug dan pravočasno obvestiti DZ, kdaj bi se vršila razprava. G. ravnatelj Kastjan pa se je še izjavil, da s zastopnikom organizacije Makucem ne bo razpravljaj, temveč bo v pondeljek 7. marca poklical zaupnike in z njimi razpravljaj o stavljenih zahtevah. Zahteve delavcev so skromne in sicer hočejo samo to, kar imajo delavci že po vseh siromašnih tovarnah slov. tvorničarjev v Sloveniji.

Zakon o zaščiti delavcev predvideva obratne zaupnike, teh v tovarni ni. Priznanje letnega dopusta, da se plača nedeljsko in čezurno delo s 50 odstotki; zvišanje plač za 20 odstotkov sezonskim delavcem na dvorišču; omiljenje drakoničnih kazni, ter da se pri nastavitvi pazenikov pri tehničnih napravah gleda na kvalifikacijo in predizobrazbo dotičnega. Skratka, zahteva se samo to, kar že ima delavec pri vsakem malem obrtniku in kar mu je po zakonu zajamčeno.

Ko sta zastopnika odšla v dobri veri, da bo tuje podjetje držalo obljubo ter skrbelo za to, da se delavstvo zadovolji in prizna upravičene zahteve zlasti sedaj v dobri konjunkturi in dobremu zaslužku. A zaman! Takoj za tem se zaprejo vsi dohodi v tovarno, pokliče se vsakega zaupnika posamezno v pisarno ter se mu sporoči, da je odpuščen iz službe, ne da bi se navedlo zakaj!

Veliko vlogo pri tem nečednem postu ravna ing. Kunt Rode, doma iz Berlina. Ko se ga je hotelo lantsko leto izgnati iz države kot »nadležnega tujca«, je zaprosil svoje delavce, da naj gredo v Ljubljano prositi inšpektorja dela za njegovo podaljšanje v državi, češ da je strokovnjak in nenadomestljiv. Delavcem pa je obljubil, da, ko postane on ravnatelj, jim bo izboljšal plače. Delavci so se pustili »nafarbat«, zbrali denar in čez sto podpisov in so izprošili, da je ostal še nadalje v Sevnici. V zahvalo zato sedaj šikanira in odpušča vse one delavce, ki so se zanj zavzeli. (Delavec, kdaj boš postal pameten?)

Portugalska in njene revolucije.

Portugalska je od l. 1910 naprej republika. Ima državni zbor, v katerega voli poslance vse ljudstvo direktno, in višjo zbornico ali senat, v katerega volijo zastopnike občinske, oziroma okrajne uprave. Njeno glavno mesto je Lisbena, ki ima okrog pol milijona prebivalcev. Površina Portugalske meri 35.490 kvadratnih milj; njen teritorij meji ob Španijo in Atlantsko morje. Njena najdaljša dolžina je 365 milj in skrajna širina 130 milj. Prebivalcev šteje okrog šest milijonov. Februarja je na Portugalskem že vse v cvetju, razun v hribih, ki so več mesecev na vrhu pokriti s snegom, kakor snežniki v alpskih deželah. Poletje ima vroče, pravzaprav tropično. Dežja je v poletnih mesecih malo, a v septembru nastane deževje in tedaj ima Portugalska namesto jeseni drugo pomlad.

Jezik Portugalcev je bil prvotno enak španskemu. A gotovi vzroki in različne vladarske hiše obeh dežel so vplivale, da sta se razvijala vsak zase. Portugalski jezik je obenem občevalni jezik Brazilije, ker je bila Brazilija prvotno portugalska kolonija. V ostalih južno-ameriških republikah je občevalni jezik španski.

Dasi majhna, je bila Portugalska ena prvih in najmočnejših držav na svetu. Njeno jadrnanje navzgor pričinja l. 1415. Osvojila je velike teritorije, dospela v Indijo, prišla v trgovske zveze s Kitajsko. L. 1500 je vzela Brazilijo. Portugalska je postala vodilna pomorska sila. Doma je nakopičila ogromna bogastva, ki jih je navozila iz kolonij. Postala so vzrok njenemu poznejšemu razpadanju, kajti vsled prevelikega

izobilja je izginila potreba za delom in velikaši so se v splošnem rajanju in brezskrbnosti udali intrigiranju.

Papizem je imel v Portugalski, kakor v Španiji in Franciji, veliko moč in odločujočo besedo. Vsled opozicije, ki je naraščala proti cerkvi in v obrambo kulture, je bila l. 1536 tudi na Portugalskem uvedena inkvizicija »v večjo čast in slavo božjo«. A papež s svojimi ljudmi na Portugalskem ni imel ves čas srečo, in tako je izobčeval cele okraje, plemenitaške družine in tudi kralje. Pač, srednji vek, in noč, ki je vladala nad njim.

Proti koncu 15. stoletja je prišla Portugalska pod špansko oblast, pod katero je ostala do leta 1640. Ko je izgubila samostojnost, v času ko je v nji divjala inkvizicija, ko je plemstvo živelo v izobilju rajanja in orgij in je ljudstvo ječalo pod železno peto, so se pojavile nove sile: Danska, Anglija in druge.

Portugalska je od 1640 večinoma sicer zopet samostojna država, a to kar je bila v petnajstem stoletju, že davno ni več. Vzlic svojemu padcu je Portugalska ohranila nekaj kolonij, izmed katerih so najvažnejše Goa, Macao in del Timorja (vse v Aziji), Cape de Verde, portugalska Gvineja, otoki Sao Thome in Principe, Angola, in portugalska vzhodna Afrika. Skupna površina Portugalske in njenih kolonij je 803.000 kvadr. milj, in vseli prebivalcev skupaj ima nad petnajst milijonov.

Monarhija je bila vržena l. 1910 z revolucijo. Monarhisti so parkrat resno poskušali osvojiti oblast z revolucijo. Niso uspeli, a obupali še niso popolnoma. Člani bivše vla-

darske hiše, ki je kraljevala nad Portugalsko, žive večinoma v Angliji.

Vzlic svoji navidezno demokratični ustavi, in kljub temu da je republika, ima Portugalska skoro vsakega pol leta eno večjo revolucijo. Poslednja koncem januarja t. l. je zahtevala mnogo življenj ter povzročila veliko škode. Vršila se je kot večina drugih: vsled tekme za oblast. Ni šlo za reforme, za blagostanje dežele, ampak samo za oblast.

Portugalske revolucije so šola tistim, ki mislijo, da svet ne bi mogel nikamor naprej, če ne bi bilo revolucij.

Revolucije ničesar ne zgrade, če nimajo pred seboj svoj nujni cilj. Le revolucije, ki hočejo vpostaviti boljši družabni red, so lahko pomembne in koristne, revolucije, ki rode zgolj spremembo oblasti in nasilnikov, so za narod pogubne. Tudi Portugalsko bo uredil definitivno le socialistično organizirani in zavestni proletarijat.

Abraham Lincoln.

Dne 12. febr. proslavljajo Združene države rojstni dan svojega največjega predsednika in najbolj proslavljenega človekoljuba. Lincoln se je rodil 12. febr. 1809 na mali farmi v Moline Creeku, Kentucky, ki je bil takrat še takorekoč divja in docela nerazvita pokrajina. Njegov stari oče se je bil koncem revolucije proti Angliji preselil v kentukiške gozdove in si tam v šumi ustanovil svoj pionirski dom. Imel je veliko bojev z divjimi indijanskimi rodovi, v katerih je bil tudi ubit. Lincolnov oče je bil ravnotako velik siromak, ki pa si je nekoliko pomagal po preselitvi iz zapuščenega kraja v Indiano, kjer je postal tesar. Življenje med temi pionirji, ki so kupovali od vlade zemljišče po dva dolarja za akre, je bilo vendar trdo in revščina velika. Lincoln je odraščal v taki revščini, od svojih staršev, ki so bili nevedni in revni, se ni mogel naučiti ničesar pač pa je dobil nerednega poduka kakih dvajset mesecev vsega skupaj, tako da se je naučil čitati in pisati. Čital je neizmerno rad in je prečital vsako knjigo, ki mu je prišla v roke.

Da je Lincoln lahko tako veliko napredoval, je pripisovati največ njegovi izredni moči. Hitro se je razvil v pravega orjaka in je bil že pri svojih sedemnajstih letih velik mladenič. Devetnajst let star je meril šest čevljev in štiri palce. Bil pa pravcat drvar, neroden, suh in dolg, toda na njegovem obrazu je bilo vendar nekaj plemenitega, radi česar je bil priljubljen med vsemi, ki so ga poznali. Bil je tudi duhovit in dovtipen, včasih izredno sentimentalni in sanjav; njegov mu pa je bil živahen in razsoden. Imel je prijeten dar pripovedovanja.

Radi svoje priljubljenosti, zgovornosti in bistrega razuma je bil Lincoln že v 23. letu svojega življenja postavljen za kandidata v legislaturo države Illinois, ali bil je poražen.

Lincoln je postal poštar v Salemu. Sklenil je, da mora postati odvetnik in se je doma vztrajno učil. Ko je postal odvetnik, se je naselil v Springfield. Bil je trikrat izvoljen v državno legislaturo. Poročil se je leta 1842 in štiri leta je bil izvoljen v zvezni kongres. Tu je bil med prvoboritelji, ki so se zastoj potegovali za to, da bi države ne uvajale suženjstva v novo okupirane teritorije na zapadu. Takrat se je v kongresu kakor tudi po vsej deželi začel snovati dvojni tabor za in proti suženjstvu. Stare stranke so propadle in nastali sta stranki za in proti suženjstvu, kateri sta bili predniki današnje republikanske in demokratske ameriške stranke. Bil je znan radi svojih govorniških zmoglosti in kot prvoboritelj proti suženjstvu, njegov najhujši nasprotnik je pa bil Douglas, spreten demokratski politik in govornik, ki je pa bil bolje uveljavljen kakor Lincoln, ker je imel za seboj veliko političnih izkušenj, služb in priznanja. Med Douglasom in Lincolnom, ki sta bila oba kandidata za predsedništvo, se je razvil boj. Izvoljen Lincoln ven-

dar ni bil, toda njegovi govori, ki so bili deloma natisnjeni po vsem časopisju severnih držav, so izzvali velikansko zanimanje med prebivalstvom, da je podprlo gibanje za odpravo suženjstva. Predsedniške volitve leta 1860 so se bližale in republikanska stranka je imenovala Lincoln za svojega kandidata. Vsa dežela je bila razburjena: jug je pretil, da se odcepi od Unije, če ne bo izvoljen demokrat in pristaš suženjstva; sever je grozil jugu, če se ne uda. Na jugu so rekli: »Če bo izvoljen črni predsednik (tako so psovali Lincoln) se ne udamo nobenemu njegovemu ukazu«. Par dni po volitvah je bil jug že dvignjen in mesec dni predno je Lincoln nastopil predsedništvo, je bilo že odcepljenih sedem južnih držav, ki so sestavile svojo konfederacijo ter izvolile za predsednika Jeffersona Davisa.

Lincoln se je nahajal v težkem položaju. Z jugom so držale vse kapitalistične države Evrope in papež sam, ki je bil takrat še posvetni vladar. Na zunanjo pomoč torej ni bilo računati, treba pa je bilo založiti najtragičnejšo državljansko vojno, ki se je vnela med severom in jugom. Umna politika, doslednost in poštenost Lincoln vse to je omogočilo, da so dolgoletne krvave kampanje uspele in da dežela ni izšla iz vojne popolnoma razbita.

Civilna vojna je začela dne 12. aprila 1861, ko so konfederanci prvič ustrelili v zvezno zastavo, ki je vihrala nad trdnjavo Sumter. Ker je prisega Lincolnu nalagala, je izjavil, da se vojna bje za ohranitev Unije; vedel pa je, da bi se z zmago severa suženjstvo ne obdržalo nič več. Dravljanjska vojna je trajala štiri leta, dokler niso južni konfederanci podlegli. Ker se je zmaga nagibala na stran konfederancev, je ob novem letu 1863 podpisal proglas osvobodjenja vseh zamorcev. Vse ljudstvo na severu je bilo z njim, pomagalo je še bolj in vojna je končala z zmago severa v aprilu leta 1865.

Tekom svojega predsednikovanja je Lincoln pokazal svojo velikodušnost ob neštetihih prilikah. Številni citati iz njegovih govorov najbolj jasno pričajo, da ni samo za odpravo suženjstva, temveč tudi za odpravo vsake krivice, ki se godi delavstvu od strani kapitalistov.

Z veliko večino je bil Lincoln zopet izvoljen za predsednika leta 1864. Toda drugi rok predsednikovanja je trajal samo en mesec. Dne 14. aprila, ko je vladalo veliko veselje radi končane vojne je Lincolnova družina skupno s prijatelji odšla v gledališče. Proti koncu predstave je v Lincolnovi loži nastal šum, počil je strel in z lože je skočil na oder človek z nožem in samokresom v rokah. Pri tem si je pa zlomil nogo a je med splošno zmešnjavo vendar odšel za kulise ter pobegnil. Morilec je bil neki za-grizen katoličan in fanatik z juga Booth. Abraham Lincoln je bil smrtno ranjen in je podlegel naslednjega dne.

Ljubljanskim sodrugom.

Gradbeni odsek Delavskega doma »Svoboda« v šiški priredi 3. aprila veliko delavsko tombolo v Ljubljani, na Kongresnem trgu, ob 3. pop. Tablice za tombolo se dobe v vseh trafikah. Sodrugi posetite tombolo, ker lahko zadenete kot 1. dobiček najfinejšo spalnico, kuhinjsko opravo, moško kolo, dobrorejen prašič od

100 kg. najfinešje blago za obleko, 1 zaboj kave znamke »Proja«. Potem še 200 drugih dobitkov v vrednosti 10.000 Din.

Pomagajte nam, zgraditi Delavski dom, zahtevajte povsod tablice za tombolo! Vsak sodrug in sodružica mora imeti tablico za prvo delavsko javno tombolo. 3. aprila vsi na tombolo »Svobode« Šiška.

Dnevne novice.

Dnevno časopisje je spet polno senzacionalnih vesti o Mussolinijevih spletkah na Balkanu, o poletnih upadih albanskih in bolgarskih komitov na naše ozemlje itd. itd., in če bi res bilo vse tako, kakor se piše, potem bi morali reči, da se bliža sodni dan. Mi smo ponovno povdarjali, da ogroža italijanski fašizem mir, zlasti mir na Balkanu, in povdarjali smo to celo takrat, ko so naši patriotje kar noreli za Mussolinijevo vzorno politiko. Ne podcenjujemo torej italijanske nevarnosti, vendar se nam zdi, da je v teh bombastičnih vesteh naših meščanskih časopisov precej žurnalističnega »bluffa«. Prvič smo prepričani, da vedo tudi italijanski fašisti, čeprav jih je pamet že zdavnaj zapustila, da je Jugoslavija v takih stvareh trd oreh, drugič se nam zdi, da bi se Italija, ako bi zasedla Albanijo, že v Albaniji sami razbila rogove, kajti v Albaniji mora vrag izgubiti glavo in rep, glede Bolgarov pa dvomimo, da bi šli po kostanj v ogenj za Italijo. Za take budale jih pa le nimamo. Močno se nam zdi, da bodo Mussolinijevi načrti ostali samo načrti in da bo njega prej vrag vzel, kakor da bi se mu posrečilo zunaj Italije, razen z besedami, pokazati eno samo dejansko dejanje! Zato se bojimo, da vse te vzemirajoče vesti, ki se lansirajo preko naših meščanskih časopisov, služijo vendarle tudi kakemu drugemu domačemu političnemu ali podobnemu namenu, in ne samo onemu, zaradi katerega se te vesti pišejo in kolportirajo!

Položaj v radikalni stranki je tak, da moremo resno govoriti o predstojećem razcepju te največje državne stranke. Nesoglasja so vedno večja, večje Pašičeve roke, ki je znala previdno in gladko izravnati pravočasno spore in diference, pa ni več. Radikale drže zgolj interesi in ambicije posameznikov, to pa ne more stranko ohraniti in dvigniti. Stari radikali uvidevajo, da je sedanja politika izigravanja parlamenta usodna predvsem za radikalno stranko samo in zahtevajo, da stranka krene po stari tradicionalni radikalni poti. Znani radikalni prvak, narodni poslanik Dragović, je poslal svoji stranki pismo, v katerem zahteva, da se odnosi v stranki razčistijo, da se stranka povrne k svoji prvotni ustavi in demokratski politiki itd. To pismo, ki ga je Dragović pisal očitno v soglasju s takozvano Pašičevo grupo v radikalni stranki, je zbudilo v javnosti obilo zanimanja tudi zato, ker se smatra, da je to pismo nekaj ultimatum pašičevcev svojim tovarišem v radikalnem klubu. Najbrže tudi to pismo ne bo dosti spremenilo na trenutni situaciji, je pa vendar simptomatičen dokaz ostrogi in resnosti borbe, ki se bje v radikalni stranki.

Dr. Laza Marković na Dunaju. Zadnjič smo pisali o potovanju dr. Markoviča v Budimpešto, kjer je govoril o potrebi podonavske federacije, sedaj pa javljajo, da je Laza Marković po svojem budimpeštanskem posetu prenesel svoje penate na Dunaj, kjer se je istotako izjavil o potrebi podonavske gospodarske zveze. Kam bo še vse potoval dr. Marković, ne vemo trenutno. Medtem se bo morda tudi naš zunanji minister končno oglašil in povedal kako in kaj in čemu...

Pravilnik o podpiranju brezposelnih delavcev je izdalo ministrstvo za socialno politiko. Vporabila naj bi se sredstva, ki so bila zbrana na podlagi pooblastilnega člena 110 finančnega zakona za l. 1922-23. Ta načrti pravilnika je bil poslan v izjavo vsem Delavskim zbornicam, ki so tudi že javile ministrstvu, kako sodi delavstvo o tem projektu. Mišljenje Delavskih zbornic o tej važni stvari bomo objavili v celoti prihodnjic.

Podpora za brezposelne. Ministrstvo za socialno politiko je nakazalo velikemu županu mariborske oblasti 15.000 Din za podpore, ki se imajo razdeliti sporazumno z mari-

borsko in celjsko Borzo dela med brezposelnimi delavci v mariborski oblasti. Podpora se more nakloniti le onim brezposelnim delavcem, ki so kot taki priglašeni najmanj 10 dni pri omenjeni Borzi dela. Prosilec mora spisati prošnjo, naslovljeno na vel. župana mariborske oblasti, v kateri navede svoje družinske razmere, čas brezposelnosti, in sploh vse, kar otežuje njegov obstoj in ga nujno opravičuje do izredne enkratne podpore. Prošnjo mora potrditi županstvo, v predmetu družinskih članov pa župni urad. Omenjene podpore se morajo izplačati do dne 1. aprila 1927.

Navodila za odmero davkov v letu 1927. Delegat ministrstva financ razglša: V poslednjem času se ponavljajo časopisni napadi na finančnega delegata v Ljubljani, češ da je izdal davčnim oblastvom tajna navodila, da naj izterjuje davčne zaostanke z vso ostrogi, da morajo za l. 1927 odmeriti davke v do sedanjih višini. Z ozirom na to objavlja finančna delegacija uradno, da je izdala letos eno samo okrožnico z dne 11. febr. 1927, št. I. A. 821, ki se glasi dobesedno: »Da bo priredba osebnih davkov tudi letos pravočasno končana, naročam naslovom: 1. da predpriprave za priredbo dohodnine za davčno leto 1927 tako pospešijo, da bodo mogli sklicati cenilne komisije za cenilne okraje manjšega in srednjega obsega že meseca maja t. l., za cenilne okraje večjega obsega pa najkasneje meseca julija t. l. Do teh terminov je odmeriti tudi rentnino po napovedi. Izkaze o številu stavljenih odmernih predlogov naj mi naslovi predlagajo točno na dan 1. in 16. vsakega meseca izza dne 16. marca 1927 in sicer na dosedanjem obrazcu. Proti predpisu dohodnine za leto 1927 vlozene prizive naj naslovi inštruirajo in obravnavajo tako pravočasno, da jih bo imela delegacija od oblastev manjšega in srednjega obsega koncem avgusta, od oblastev večjega obsega pa najkasneje koncem oktobra t. l. že v rokah. 2. Zaradi pravočasnega dokončanja priredbe davka na poslovni promet in davka od zasluzka telesnih delavcev opozatjam naslove ponovno na v tukajšnjih odlokih z dne 1. decembra 1926, št. I. A. 6799 in z dne 6. oktobra 1925, št. A. I. 2201 odrejene termine in sicer za davek na poslovni promet 30. april, davek na ročno delo pa 15. marec. Hišnim poslom, ki so zaposleni izključno v zasebnem gospodinjstvu, naj naslovi v smislu drugega odstavka točke 4. razglasa delegacije z dne 6. okt. 1925, št. 2201-1, Uradnega lista št. 318-95 z dne 12. oktobra 1925 uradoma izločijo eno tretjino ugotovljenega letnega zasluzka kot odškodnino za čezurno delo in davek odmerijo le tedaj, če ostanek presega 5000 Din.«

Opozarjamo na današnji oglas g. Adolfa Klubičke v Mariboru in ga priporočamo vsem čitateljem našega lista.

5. junija gremo v Ljubljano!

Maribor.

Kolesarska svoboda. Po koroškem predmestju, zlasti po Koroščevi ulici proti vilam je eldorado kolesarjev. Naj bo ulica lepa ali blatna, oni se vozijo nemoteno po pešpotih in so že tako prijazni, da celo zvonijo, češ pešci naj se jim ognejo. In zakaj ne bi? Če se jim pa ni ničesar bati! Kaj pa, če bi n. pr. vsak kolesar moral plačati le 10 Din kazni. V enem samem mesecu bi se nabrala lepa vsotica. Zato bi bilo pač primerno, če bi kdo za oglom stal in kasiral globe!

Zopetna oddaja državnih subvencijskih mrjascev v mariborski oblasti. Ker se je posrečilo zopet zasigurati nekaj sredstev za gornji namen, se bode tekom meseca maja oddalo nekaj državnih subvencijskih mrjascev ob običajnih pogojih. Kdor se za to zanima, naj se prijavi pri

srezkem živinorejskem referentu (uradni veterinar ali ekonom) radi podrobnih informacij. Ondi dobi tudi predpisano tiskovino za prošnjo (Zavezno pismo). Prošnje morajo biti najkasneje do 15. aprila pri srezkih poglavarjih; na poznejše se ne more ozirati.

Celje.

Predavanje »Svobode«, ki se je vršilo pretekli četrtek, je v vsakem oziru dobro uspelo. Udeležilo se je predavanja okoli 200 ljudi in poleg delavcev smo videli tudi lepo število poslušalcev izmed inteligence, posebno učiteljstva in dijakov. Soderug dr. Tuma je temeljito obdelal napovedani predmet o Fordu in marksizmu ter analiziral točko za točko teh dveh nasprotujočih si ekstremov. Soderug predavatelj se je najprej kritično dotaknil najvažnejših točk iz Fordovih spisov, ki so bili svoječasno iznešeni v »Ljudski univerzi« ter primerjal Fordove ideje s temeljnimi načeli marksizma. Prešel je na to v podrobno razlago Marksovega nauka in pokazal razvoj boja med delom in kapitalom od francoske do ruske revolucije in današnjih dni. Soderug predavatelj je žel za učinkovita izvajanja obilo odobravanja, ki je doseglo višek z navdušenim aplavzom, ko je ob zaključku pozval navzoče delavce, naj gredo preko brezbriznosti, ki vlada med večino naše inteligence za to tako važno vprašanje, na delo za zmago socializma. — Nato se je vršila diskusija, v katero je posegla ravnateljica meščanske šole g. Župančičeva ter nekateri sodrugi. Vsem je odgovorjal s. dr. Tuma, na kar se je predavanje končalo. Po predavanju se je vršil sestanek zaupnikov, na katerem je bil razgovor o reorganizaciji in poglobitvi kulturnega dela med celjskim delavstvom.

Občinski svet celjski razpuščen. Glasom časopisnih vesti je torej mestni svet razpuščen in kakor čujemo, ima gerent dr. Žužek od vlade nalog, da v zakonitem roku razpiše volitve. Hočemo verjeti, da ta verzija odgovarja resnici, posebno ker je to poročal tudi »Slovenec«. Ko to pišemo, ni še došlo na magistrat uradno obvestilo o razpustu, vendar pa izgleda, da je gotova stvar. Ob tej priliki ponavljamo našo svoječasno izraženo zahtevo: Takojšnji razpis volitev!

Borza dela v Celju. Stanje na delovnem trgu dne 5. marca. Delo išče: 1 ekonom, 29 majerjev in hlapcev, 2 vrtnarja, 14 rudarjev, 1 pečar, 4 kovači, 7 ključavničarjev, 1 železolivar, 1 zlatar, 1 elektro-monter, 16 mizarjev, 2 sodarja, 1

kolar, 2 sedlarja, 1 krojač, 5 čevljarjev, 1 mlinar, 11 pekov, 1 mesar, 1 slaščičar, 2 pivovarniška delavca, 2 zidarja, 1 tesar, 7 strojnikov in kurjačev, 10 slug, 3 trg. pomočniki, 5 šoferjev, 2 kočijaža, 43 dinarjev-težakov, 5 pisarniških moči, 1 bolniški strežnik, 4 vajenci, 3 kmečke dekline, 2 šivilji, 5 natakarič, 3 prodajalke, 43 kuharic, sobaric, služkinj, 2 kontoristinj, 1 vzgojiteljica. — Delo je na razpolago: 20 poljedelskim delavcem in hlapcem, 4 gozdnim delavcem, 100 rudarjem, 1 kovaču, 3 kolarjem, 1 krojaču, 1 peku, 1 slugi, 1 šoferju, 10 težakom, 5 vajencem raznih obrti, 4 kmečkim deklam, 2 natakaričam, 6 kuharicam, 1 sobarici, 4 služkinjam.

Breg pri Ptuj.

Krajevna organizacija SSJ na Bregu vabi vse svoje člane na svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 13. marca t. l. ob pol 10. uri v gostilni Pogačnik na Bregu. Dnevni red zbor: 1. Poročilo odbora: a) tajnika, b) blagajnika, c) revizorjev. 2. Volitev novega odbora. 3. Razno. Člani, ki dolgujejo na članskih prispevkih, naj iste plačajo do občnega zbor.

Trbovlje.

»Slovenec« z dne 6. marca je prinesel pod rubriko Trbovlje člančič z naslovom: Socialpatriotski shod. V tem članku pere zamorca na jako čuden način. »Slovenec« pač meni, da so vsi tako zakrknjeni, kakor so klerikalci. Trdi tudi, da ne poznamo računskega zaključka, vemo pa samo toliko, ako nekaj nekdo prejme, mora vpisati, da je prejel, ker potem šele lahko izda. Da je pa bila naša kritika prava, je dokaz, da je uprava na krajevni skupščini razdelila druge računске zaključke, tako n. pr. o bolniški blagajni in o podpornem fondu. Pravi tudi, da je o znižanju prispevkov lepo in hvaležno govoriti in vprašuje, kdo bi bil prizadet. Delavec pač gotovo ne. Če bi pa zadelo TPD ali pa kakšno usmiljenko, bi pa ne bilo za rudarje prav nobene škode. Vprašamo pa dopisnika, naj nam raje pojasni, ali so sedaj trboveljski rudarji bolj zdravi, ko stoji tu moderna bolnica, za katero morajo plačevati višje, prekozakonite prispevke? Mi smo bili že leta 1922, ko je izšel zakon o zavarovanju delavcev, za ukinitve bratovskih skladnic, ker smo vedeli, da tako ozki krog zavarovalnica ne more uspevati, ker zavarovanje uspeva le, če sloni na širokem krogu zavarovancev. Takrat se niso naši predlogi upoštevali in je upravni odbor sprejel resolucijo Zveze in-

dustrijcev, na podlagi katere so se rudarji odcepili od splošnega zavarovanja. Naša organizacija tudi ni bila na dotično sejo povabljena, ker je TPD vedela, da smo mi proti obratnim bolniškim blagajnam. Zastopnika klerikalne organizacije je pa povabila in je bil tudi navzoč in je sopodpiral resolucijo TPD, katero je nesel osebno odbornik bratovske skladnice, Zupančič, v Beograd! Sicer nam je pa itak dovolj razumljivo, zakaj se potegujete za to stvar. Saj pač visoki dimniki tudi precej vlečejo, zlasti če se z njihovo pomočjo lahko zgradi svoj dom!

Studenci pri Mariboru.

Člansko zborovanje kraj. organ. SSJ. Dne 5. marca se je vršil v gostilni Majhenič članski shod krajevne organizacije SSJ. Navzoč je bil na shodu poslanec oblastne skupščine s. Petejan iz Maribora, kateri je v enournem stvarnem govoru razjasnil delovanje in pomen oblastne skupščine, kar so navzoči odobraval in na to stavili še raznovrstne želje in vprašanja na poslanca. Navzočih je bilo tudi precejšnje število sodrugov, ki danes še niso v naših vrstah, kar moremo le toпло pozdravljati. Upamo, da bodo v najkrajšem času premostena tudi poslednja nasprotstva, ker le na ta način bo boj, katerega vodimo, imel uspehe za splošno korist in se bo končal z našo zmago nad buržuazijo. Pri drugi točki dnevnega reda, poročilo socialističnega občinskega kluba, so obširno in stvarno poročali občinski svetniki ss: Leskošek in Pušnik, poslednji posebno o gradbi občinske hiše in tudi o zaprekah in ovirah, katere se delajo od raznih strani. Nadalje je poročal o zadevi električne napeljave občinski odbor-nih Spaner in popolnoma utemeljeno in stvarno kritiziral v mnogih slučajih neopravičeno in neprijazno postopanje mestnega električnega podjetja napram občini Studenci. Nato so se vršile volitve pripravljalnega odbora za občni zbor in sicer so bili enoglasno izvoljeni sledeči sodrugi: Novak Jožef, Majhenič Franc, Beleškovič Jakob in Kolar. Ob 11. ponoči je predsednik Klemenčak zaključil dobro uspelo člansko zborovanje.

Občni zbor kraj. org. SSJ Studenci. Na članskem zborovanju dne 5. marca je bilo sklenjeno, da se bo dne 12. marca t. l. ob pol 8. uri zvečer vršil v klubovih prostorih gostilne Majhenič 20. občni zbor krajevne organizacije SSJ v Studencih. Dnevni red je sledeči: 1. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbor in volitev dveh zapisnikarjev in dveh overovateljev za občni zbor. 2. Poročilo predsednika, blagajnika,

zapisnikarja in kontrole. 3. Volitev novega odbora. 4. Poročilo o političnem položaju. 5. Raznoterosti. — Vabimo vse sodruge in sodružice, da se občnega zbor točno in zanesljivo udeležijo. — Kraj. odbor SSJ.

Šoštanj.

Delavsko godbeno društvo »Zarja« v Šoštanju vabi vse člane na občni zbor, kateri se bo vršil v torek, 22. marca 1927, ob 4. uri pop. v jedilnici tov. Woschnagg v Šoštanju z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo: a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) kontrole. 2. Volitev novega odbora. 3. Razni predlogi in nasveti. Dolžnost članov je, da se občnega zbor polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Ruše.

Pri nas se bo vršilo v soboto, dne 12. marca, ob 7. uri zvečer, v Novakovi dvorani javno predavanje o zdravstvu in higijeni ter o delavskem zavarovanju. Predvajal se bo film. Po predavanju se vrši sestanek in diskusija z delavskimi zaupniki o lokalnih zdravstvenih potrebah. — Naslednji dan, v nedeljo, 13. marca, se vrši ob 8.15 zjutraj predavanje z enakim sporedom pri Sv. Lovrencu na Pohorju, pri Novaku. Predavanje je javno, torej brez vstopnine.

Tudi mene zove dolžnost, da sem 5. junija v Ljubljani!

Kino.

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od srede, dne 9. marca do vključno petka 9. marca Harry Hill v svojem najboljšem filmu »Maska štev. 74«. Pustolovni film v šestih činih. Ker se Harry Hill-filmi povsod s kolosalnim uspehom predvajajo, smo prepričani, da cenjeni kinoobiskovalci ne bodo zamudili prilike, si ogledati ta film. — Pride: od 12. do vključno 18. marca »Eddie Polo« v največjem pustolovnem filmu »Kapetan Kidd«. — Od 19. do 22. marca Harold Lloyd.

Šport.

Seja del.-km. športne podzveze »Svobode«.

Sklicujem sejo del.-km. športne podzveze »Svobode« za soboto, dne 12. marca 1927 ob pol 8. uri zvečer v prostorih centralnega tajništva »Svobode« v Delavskem domu v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Smernice za delavski šport v pomladni sezoni.

2. Akcija za nastop reprezentance delavskih športnih klubov Slovenije (odnosno tudi Zagreba) z reprezentanco inozemskih delav. klubov za časa vsedelavskega izleta v Ljubljani (Binkošti).

Pozivljam zastopnike del. športnih klubov, da se seje sigurno udeležijo. Predsednik.

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV

R. Z. Z. O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 3

se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

Proda se otro-

ški voziček

po jako nizki cenl. Polzve se: Marlbor, Koroščeva 34/1

Vabilo

na

redni občni zbor

Stavbene, konzumne in gostilniške zadruga »Delavski dom«, R. Z. Z. O. Z.

ki se vrši v nedeljo, 27. marca t. l. ob pol 4. uri pop. v prostorih Delavskega doma v Trbovljah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbor.
2. Poročilo načelstva in računa.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Revizijsko poročilo.
5. Sklepanje o razdelitvi prebitka.
6. Volitev enega člana v načelstvo, tri člane v nadzorstvo, ter enega namestnika.
7. Razni predlogi in nasveti.

Na občnem zboru imajo le člani z polno uplačanim deležem pravico do glasovanja po § 3. Zadrughih pravil. Če ne pride ob določeni uri zadostno število članov na občni zbor, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ki je sklepčen ob vsaki udeležbi po § 14. ostavek 3. Zadrughih pravil.

Načelstvo.

MOŠKE OBLEKE, KLOBUKE,

perilo, čevlje, dežne plašče, dež-nike, palice, nogavice i. t. d. kupite najcenejše in najboljše pri

Jakob Lah, Maribor, samo Glavni trg 2.

POZOR!

Sedaj je mogoče, da si lahko tudi delavec nabavi za malo denarja elegantne šivane čevlje

kakor tudi štrapačne nepremočljive čevlje z dvojnimi podplati. Prvovrstni material. Naročila se sprejemajo tudi po meri ali po pošiljavi odtisa stopal. Cene so od 230—330 dinarjev. Pri večjih naročilih primeren popust. Vsem delavcem in nameščencem se priporoča ADOLF KLUBIČKA, mehanična delavnica čevljev, Maribor, Vrtna ulica štev. 8.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18.

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.